

52005204: สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์

คำสำคัญ: จักรพันธุ์ โปษยกฤต / การพัฒนาหุ่นกระบอก / หุ่นกระบอกสามก๊ก ตอน โจโฉแตกทัพเรือ / หุ่นกระบอกตะเลงพ่าย

ค้นย อิมสุวรรณวิทยา: การพัฒนาหุ่นกระบอกของจักรพันธุ์ โปษยกฤต : กรณีศึกษาหุ่นกระบอกชุดสามก๊ก และหุ่นกระบอกชุดตะเลงพ่าย. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.มาณฑิ อิศรเดช. 386 หน้า.

หุ่นกระบอกเป็นศิลปกรรมของไทยที่ได้รับความมั่งคั่งและจุดเด่นของศาสตร์แต่ละแขนงไว้ได้อย่างลงตัว ซึ่งจักรพันธุ์ โปษยกฤต จิตรกรอิสระ ได้รับการยกย่องว่า เป็น 1 ใน 52 นายช่างเอกในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานหุ่นกระบอกขึ้น ด้วยความรักและความผูกพันอัน เกิดจากการที่ได้เคยเห็นและสัมผัสหุ่นกระบอกในวัยเยาว์ เป็นประสบการณ์ที่ทำให้จักรพันธุ์ ริเริ่มสร้างสรรค์รูปแบบของหุ่นกระบอกขึ้นใหม่ด้วยตนเอง หลุดพ้นออกจากรูปแบบของหุ่นกระบอกดั้งเดิม เริ่มจากการสร้างหุ่นออกภาษาชุดใหญ่ ที่มีรายละเอียดและส่วนประกอบต่าง ๆ มากมาย คือ หุ่นกระบอกสามก๊ก ตอน โจโฉแตกทัพเรือ ซึ่งเป็นการเปิดประตูทางความคิดให้กับการพัฒนาหุ่นกระบอกชุดตะเลงพ่ายในเวลาต่อมา จึงเป็นที่มาของการศึกษาพัฒนาการในการสร้างหุ่นกระบอก ของจักรพันธุ์ โดยผลการศึกษาค้นพบว่า

1. หุ่นกระบอกสามก๊ก ได้ส่งผลการพัฒนามาสู่หุ่นกระบอกตะเลงพ่าย สำหรับการใช่วัตถุแบบใหม่ในการสร้างหุ่น รวมถึงการสร้างกลไกการเคลื่อนไหวในส่วนของหัว และมือหุ่นให้คล้ายคลึงมนุษย์มากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากหุ่นกระบอกแบบดั้งเดิม
2. การสร้างฉากและเครื่องประกอบจากหุ่นกระบอกสามก๊กที่เริ่มให้ความสำคัญกับความเหมือนจริง ได้ส่งผลการพัฒนามาสู่หุ่นกระบอกตะเลงพ่าย ให้มีความสวยงามยิ่งใหญ่ และสมจริง แสดงความเป็นมิติมากขึ้น ทั้งแฝงด้วยคุณค่าทางศิลปกรรมทุกแขนง
3. พัฒนาการ การเชิดหุ่นกระบอกตะเลงพ่าย ได้นำเอาความรู้และประสบการณ์ด้าน การกำกับเวที การประพันธ์บท และดนตรีประกอบจากจากหุ่นกระบอกชุดสามก๊กมาพัฒนาต่อ

ภาควิชาทฤษฎีศิลป์

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ .....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

52005204: MAJOR: ART THEORY

KEY WORD: CHAKRABHAND POSAYAKRIT / DEVELOPMENT OF PUPPETRY / PUPPETRY /

THE ROMANCE OF THE THREE KINGDOMS / TALENG PHAI PUPPET THEATRE

DANAI IMSUWANVITAYA: THE DEVELOPMENT OF THE CHAKRABHAND POSAYAKRIT PUPPET THEATRE : A CASE STUDY OF THE ROMANCE OF THE THREE KINGDOMS AND TALENG PHAI. THESIS ADVISOR: MANOP ISARADEJ. 386 pp.

Thai puppetry is a composite art which has been perfected over time. Chakrabhand Posayakrit, one among the 52 celebrated master craftsmen of the bicentennial Ratanakosin period and National Artist in Visual Arts, has been inspired to create his puppet collections and productions out of love and commitment that has come from his childhood days of seeing puppetry in production. He has created puppet collections in his own style, which differs from the old traditions. He made his own puppet collections for "The Romance of the Three Kingdoms, the episode of the Battle of the Red Cliff", which has led to the ongoing development of "Taleng Phai." The study of the development of the puppetry of Chakrabhand Posayakrit has the following findings:

1. The puppet production of "The Romance of the Three Kingdoms, the episode of The Battle of the Red Cliff" has led to the development of the "Taleng Phai Puppet Production" by using new materials in creation and devising mechanism for the movement of the puppet head and hand to resemble human mobility, which differs from old puppet traditions.

2. In creating puppets, scenery and props, "The Romance of the Three Kingdoms, the episode of The Battle of the Red Cliff" puts major emphasis on realism. It has resulted in the development of "Taleng Phai" in a larger-scale, more exquisite and realistic style, with added artistic dimensions and properties of other fields of art.

3. In developing "Taleng Phai", knowledge in modern theatre is applied with the systematic use of stage direction, lighting and special effects, following written scripts and full live orchestra, many components of which derived from the previous production of "The Romance of The Three Kingdoms, the episode of The Battle of the Red Cliff."

Department of Art Theory

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature .....

Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ไม่อาจสำเร็จได้หากมิได้รับ การสนับสนุนในทุกๆ ด้านจาก ครอบครัวอัครวิมลสุวรรณวิทยาของข้าพเจ้า รวมถึง ความเมตตากรุณาจากท่านอาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต ที่ได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องหุ่นกระบอกของท่านอย่างละเอียด พร้อมทั้งความเมตตาจากพี่ต๋อง (วัลลภิศร์ สดประเสริฐ) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าจนสำเร็จในทุกขั้นตอน นอกจากนี้ท่านทั้งสองยังมอบ โอกาสอันมีค่าให้กับข้าพเจ้าในการเข้ามาศึกษาเรียนรู้การเชิดหุ่นกระบอก พร้อมทั้งมอบหมายให้ข้าพเจ้าเป็นผู้เชิดหุ่นคนหนึ่งในคณะหุ่นกระบอกจักรพันธ์ โปษยกฤต และคณะ อีกทั้งข้าพเจ้ายังได้รับการช่วยเหลือจากท่านอาจารย์นพมาศ แวหวงส์ และคุณพี่เล็ก (วัชรภรณ์ อาจหาญ) ที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้ข้าพเจ้า พร้อมกันนี้ ข้าพเจ้ายังได้รับความเป็นกัลยาณมิตรจากพี่ๆ น้องๆ ช่าง และนักเชิดหุ่นของจักรพันธ์ โปษยกฤต และคณะ ทุกท่านที่ช่วยเหลือข้าพเจ้าในทุกด้านเสมอมา

ข้าพเจ้าได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์มานพ อิศรเดช ผู้เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักของข้าพเจ้า ซึ่งท่านให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และข้าพเจ้ายังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา หงษ์อุเทน ที่สละเวลาให้คำแนะนำและตอบรับเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึง อาจารย์ ดร. ภาสกร อินทุมาร จากคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งสละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้กับข้าพเจ้า

สิ่งที่ขาดมิที่จะกล่าวถึง คือ ข้าพเจ้ายังมีกัลยาณมิตรที่ดีซึ่งเสนอความช่วยเหลือข้าพเจ้าในยามที่ไม่มีผู้ใดช่วยเหลือข้าพเจ้าได้อีก คือ คุณหัสภพ ตั้งมหาเมฆ (คุณส้มลิ้ม) ผู้มีความถนัดในด้านการอ่าน การเขียน และตัวอักษร เป็นผู้พิสูจน์อักษรให้ข้าพเจ้าอย่างละเอียด

ข้าพเจ้าจะมีวันลืมบุญคุณท่านทั้งหลายที่ข้าพเจ้าได้เอ่ยมานี้ สิ่งใดๆที่ข้าพเจ้าสามารถตอบแทนบุญคุณท่านทั้งหลายเหล่านี้ได้ ข้าพเจ้ายินดีกระทำให้ โดยไม่ ผัดผ่อน แต่ประการใด แม้ข้าพเจ้าจะลำบากเพียงใดก็ตาม ขอขอบพระคุณท่านทั้งหลายเหล่านี้จากใจจริง ท้ายสุดนี้ข้าพเจ้าขออำนาจแห่งองค์พระตถาคตเจ้า พระธรรมเจ้า และพระสังฆเจ้าในกาลนี้ ทรงช่วยปกปักรักษา อำนวยพรชัยให้ท่านทั้งหลายเหล่านี้ ปราศจากโรคาพยาธิ ประสบแต่ความสุขและความเจริญยิ่งขึ้น ด้วย เทอญ